

DOI 10.31909/26168820.2019-(41)-15
УДК 811.161.2'374:398.5

Наталія СВИЦЬ*

ІСТОРІЯ ЛІНГВІСТИЧНИХ ДОСЛІДЖЕНЬ УКРАЇНСЬКОГО ВЕСІЛЛЯ

У статті проведено аналіз еволюції лінгвістичних напрямків з погляду теорії наукових парадигм, простежено закономірності історії змін лінгвістичних методів дослідження весілля. Мова весільного дійства ізоморфна ритуалові, і її стратифікація на різні семантичні пласти та етимологічні шари відображає складний процес діяхронічного формування складного цілого. Така хронологічна гетерогенність і різностадійність притаманна будь-якій складній знаковій системі – мові, музиці, живопису, матеріальній культурі, і в цьому напластунні різночасових елементів і полягає самотність, неповторність комбінацій культурного та мовного матеріалу. Однак це не механічне зчеплення, а живий, дієвий, гармонійний симбіоз слова, музики, дій, об'єктів, людських переживань й сподівань. Весілля в традиційному суспільстві покликане забезпечити стабільне продовження роду, а водночас самі учасники утверджувались у своїй культурній та мовній ідентичності шляхом прилучення до традицій. Мовні й поведінкові ролі учасників весільної драми дають стереотипізоване уявлення про найзагальніші мовні ролі в мовному етикеті і повсякденному житті. Весілля – оповідь, що актуалізує космогонічні сюжети як на вербальному, так і на акційному рівні.

Ключові слова: весілля, традиційний український весільний обряд, мовна картина світу, етимологія, фольклор.

Постановка проблеми. Важливим етапом у житті людини є укладання шлюбу, який слугує основою для створення сім'ї, поєднуючи всю сукупність соціальних відносин, становить досить складну єдність. Тому, важливим для сучасної лінгвістики є різноаспектне вивчення сімейних обрядів.

Мета статті здійснити комплексний аналіз лінгвістичних досліджень українського весільного обряду.

Виклад основного матеріалу. Інтерпретацію традиційного українського весільного обряду схематично можна звести до двох основних ліній¹. Перша з них, започаткована ще О.О.Потебнею² і дослідниками міфологічної школи, має романтично-символічне забарвлення. З погляду представників цієї дослідницької концепції, весільні сюжети відбивають залишки давнього релігійно-міфологічного світогляду. Друга лінія розвивалася у річищі позитивістського підходу і розглядала обряд у першу чергу, як відображення не світоглядних явищ, а певних історичних реалій, соціальних інститутів та суспільних відносин. Дослідники, що працювали у цьому напрямку, шукали історичні типи і форми шлюбу, зумовлені тими чи іншими суспільними відношеннями, які знайшли своє відображення у весільному обряді. Через це містерійні, містичні та міфологічні інтерпретації весільного сюжету вони переважно відкидали або заперечували. Відтак, досить поширеним є погляд на весільне дійство як на сімейно-побутову психологічну народну драму, основним конфліктом якої є боротьба двох родів. Так, М.С.Грушевський намагався дотримуватися синтетичної парадигми, висловлюючи двоїсту позицію щодо аналізу весільного сюжету: з одного боку, він розглядав весілля у світлі соціологічної школи, спираючись на праці Ф.К.Вовка, з іншого – висвітлював ідеї релігійно-міфологічного підходу та поетичної символіки за дослідженнями

* Свиць Н. – викладач, Ізмаїльський державний гуманітарний університет, Україна; e-mail: svish.natalya@ukr.net

¹ Босик З.О. (2010), *Родинна обрядовість: трансформація та архетипові мотиви весільної обрядовості Середньої Наддніпряниці*, К.: НАКККІМ, 344 с.

² Потебня А.А. (1865), *О мифическом значении некоторых обрядов и поверий*, М., 1865, 310 с.

О.О. Потебні, М.Ф. Сумцова³.

На наш погляд, протиставлення **міфологічного й історичного** підходів до весільного дійства методологічно неправомірне: має йтися про два аспекти дослідження, які лише доповнюють, однак аж ніяк не виключають один одного. На кожному етапі свого історичного розвитку весілля мало свій міфологічний контекст. Інакше кажучи, опозиція міфологічного й історичного має не сутнісну (онтологічну), а пізнавальну (гносеологічну) природу.

Лінгвісти (а також фольклористи, етнографи детальніше див. статтю Свищ Н.М. Історія етнографічних та фольклористичних досліджень українського весілля / Н.М. Свищ // *Trypillian Civilization Journal (USA)*. – 2017 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://www.trypillia.com/archives2017/133-natalia-svyshch-history-of-ethnographic-and-folkloristic-studies-on-the-ukrainian-wedding-rite>) неодноразово звертали увагу на обрядову лексику української мови, зокрема й на весільну. Мову весілля досліджували мовознавці М.В. Бігусяк [Бігусяк], В.Ю. Дроботенко [Дроботенко], І.В. Магрицька [Магрицька], Н.А. Грозовська [Грозовська], Н.В. Хібеба [Хібеба], П.Ф. Романюк [Романюк], О.І. Чайка [Чайка 2008], В.Т. Шевченко [Шевченко].

Лінгвістика вивчає лексику весільного обряду в різних аспектах: діалектологічному, етнолінгвістичному, лінгвогеографічному, лексикографічному тощо. Ми зосереджено увагу на дослідженні, переважно діалектологічних праць. Так, М.В. Бігусяк здійснює суто діалектологічне дослідження, аналізуючи номени елементів весільного обряду в гуцульських говірках і пропонує детальну класифікацію актантів, обрядодій та атрибутів дійства. Відзначено, що гуцульська весільна лексика належить до архаїчного шару діалектного словника, що підтверджує її широка семантична та словотвірна валентність, зв'язки з іншими тематичними групами лексики. Ця лексика переважно слов'янська, запозичених елементів незначна частина⁴.

В.Ю. Дроботенко розглядає лексику сімейних обрядів у говірках Донеччини. Дослідниця підкреслює роль сватання на передвесільному етапі, відзначаючи наявність восьми моделей складу сватів / старостів. Варіюються і ролі, які виконують старости: 1) люди, які шукають худобу; 2) мисливці шукають голубку або куницю; 3) купці хочуть купити товар; 4) перехожі, що просяться переночувати. Зокрема, відзначене ототожнення заручин із сватанням; вузьколокальним елементом передвесільного етапу є обряд обр'їзан'а ко|си. Наречений зветься не тільки кн'аз', а й моло|дик (ідентично з назвою місяця! – Авт.). Дуже цінним для реконструкції архаїчного дійства є полісемічне визначення лексеми св'ї|тилка: «маленька дівчинка / маленький хлопчик з боку молодого, яка / який несе фату нареченої, тримає мечик, свічку з букетиком або гільце; світить дорогу молодим; неодружена дівчина з боку молодого»⁵.

Розглядаючи назви весільного деревця на матеріалі українських східнословобожанських говірок, І.В. Магрицька підкреслює, що народне весілля – один із яскравих зразків синкретизму слова та дії, реалій і символів, лексики й поезики, тому обрядову мову доцільно досліджувати різноаспектно, із застосуванням як філологічних, так і етнографічних методів, характерних для етнолінгвістики – наукової галузі, що ставить і вирішує проблеми мови й етносу, мови й культури, мови й народного менталітету, мови й міфології. Серед усіх весільних найменувань зв'язок «мова – культура» найрельєфніше проступає в назвах атрибутів, більшість із яких мають давню історію й пов'язані з язичницькими уявленнями слов'ян. Для лексики, що відтворює аксесуарно-обстановочний шар весільної драми, в цілому

³ Босик З.О. (2010), *Родинна обрядовість: трансформація та архетипові мотиви весільної обрядовості Середньої Наддніпряниці*, К.: НАКККіМ, 344 с.

⁴ Бігусяк М.В. (2000), *Із спостережень над весільною лексикою гуцульського говору*, Гуцульські говірки. Лінгвістичні та етнолінгвістичні дослідження, Львів: Інститут українознавства ім. І.П. Крип'якевича НАН України, С. 125-149.

Бігусяк М.В. (1997), *Лексика традиційних сімейних обрядів у гуцульському говорі: Автореф. дис. ... канд. філол. наук*, Прикарпатський університет ім. В. Стефаника, Івано-Франківськ, 17 с.

⁵ Дроботенко В.Ю. (2001), *Лексика сімейних обрядів у говірках Донеччини: Автореф. дис. ... канд. філол. наук: 10.02.01 – українська мова*, Донецький нац. ун-т., Донецьк, 23 с.

характерна декоративна ідеалізація – піднесеність над повсякденною дійсністю в уявлюваний світ кращого⁶.

Н.А. Грозовська наголошує, що межі обрядової весільної лексики визначені й відносно стійкі у своїй традиційній основі. Сюди належать, поряд із обрядовими термінами, терміносполученнями і необрядова лексика – загальноновживана та діалектна, запозичення з інших сфер. Дослідниця підкреслює, що народне весілля – це важливий стійкий та складний компонент народної традиційної культури, один із найбільш яскравих зразків поєднання слова і дії, реалії і символів, номінації і поетики⁷.

Н.В. Хібеба, досліджуючи структурно-семантичну організацію весільної лексики бойківських говірок, зазначає, що лексика весільного обряду відображає еволюцію назв обрядодій, агентів та матеріальних елементів. В умовах модернізації суспільного життя деякі весільні реалії, як і їхні назви, зникають із пам'яті навіть найстаршого покоління. Усвідомлення можливої незворотної втрати інформації про традиційне весілля послужило поштовхом до вивчення весільної обрядовості. Важливим є висновок про синонімічне багатство діалектної весільної лексики, напр., значення «дівич-вечір» репрезентоване 19 назвами, «головний убір нареченої до обряду покривання» – 18 назвами та ін.⁸

П.Ф. Романюк досліджуючи весільний обряд на Поліссі установив, що поширеним на був огляд господарства молодого (молодої), особливо якщо хтось із них був мешканцем іншого села. На переважній частині української території це *ог'л'адини, розг'л'ади'ни, обг'л'адч'іни, об'зори'ни*, у поліському ж весіллі – також *печ'очог'л'ад'іни, печог'л'ади, печог'ледіни, 'печ'і гл'ад'іти*⁹.

О.І. Чайка вивчаючи лексико-семантичні особливості номінатем весільної обрядовості на матеріалі слов'янської, германської та романської мовних груп, зіставляє свідчення української, англійської та португальської мов. Найбільшу кількість безеквівалентних обрядових номінатем демонструють українська й англійська мови: щодо першої обрядові номінатемі весільного циклу на позначення весільної випічки; щодо останньої, виділяються, зокрема, обрядові номінатемі, пов'язані з морським і рибальським промислами, з певними топонімами. Основними семіотичними архетипними опозиціями в обрядових номінатемах весільного циклу в зіставляюваних мовах є: вогонь (живий/мертвий), вода (жива/мертва) і небо/земля. Спільною з-поміж етнолінгвістичних концептів весільного циклу у зіставляюваних мовах є, насамперед, семантизація концептів КОЛА, БИТТЯ, КИДАННЯ, ПОКРИВАННЯ МОЛОДОЇ, а також реалізація опозиції ЧЕСНІСТЬ / НЕЧЕСНІСТЬ НАРЕЧЕНОЇ у межах опозиції ЩАСТЯ / НЕЩАСТЯ. Найбільша міра відповідності між обрядовими номінатемами весільного циклу в усіх трьох мовах простежена в обрядових номінатемах новішого походження, які належать до загальноєвропейської культури (наприклад, позначення першого танцю молодих, «медового місяця», шлюбного контракту, круглих річниць весілля та ін.)¹⁰, що свідчить, на наш погляд, про *тенденцію до поступового формування рис сучасного загальноєвропейського весільного обряду*.

В.Т. Шевченко каталогізує діалектні назви різних етапів весільного дійства, підкреслюючи, що велике значення для розуміння світоглядних ідеалів слов'ян становить

⁶ Магрицька І.В. (2000), *Весільна лексика українських східнослов'янських говірок: Автореф. дис. ... канд. філол. наук*, Запоріжжя, 23 с.

⁷ Грозовська Н.А. (1999), *Термінологія обрядових дій післявесільного періоду Середньонадніпрянського регіону*, Вісник Запорізького державного університету: Філологічні науки, 1999, № 2, URL: <http://web.znu.edu.ua/herald/issues/archive/articles/1440.pdf>

⁸ Хібеба Н. (2007), *Реалізація семантичних рядів «випічка» та «подарунки» у весільній лексиці бойківських говірок*, Вісник Прикарпатського національного університету ім. В.Стефаника, Серія: Філологія, Івано-Франківськ: Видавничо-дизайнерський відділ ЦІТ, Вип. XV-XVIII, С. 698-704.

⁹ Романюк П.Ф. (1996), *Поліське весілля: обряд і лексика*, Полісся: мова, культура, історія, К.: Наукове видання, С. 110-114.

¹⁰ Чайка О.І. (2008), *Обрядові номінації весільного циклу в українській, англійській і португальській мовах: семантика, структура, функціонування: Автореф. дис. ... канд. філол. наук: 10.02.17 – порівняльно-історичне і типологічне мовознавство*, Національний педагогічний університет імені М.П. Драгоманова, К., 2008, 22 с.

походження та первісне значення лексем на позначення обряду одруження, шлюбного весілля. Дослідниця не погоджується з думкою про те, що слово *весілля* (первісно «веселощі, радіощі») у значенні «обряд одруження, шлюбне весілля» стали вживати не пізніше XV ст. як українську, а можливо, й українсько-білоруську інновацію. Вона підкреслює, що обрядове значення цього слова зустрічається у багатьох інших слов'янських мовах, а це означає, що **лексема *весілля* «обряд одруження» за походженням є праслов'янською** (виділено Авт.). Слово *весілля* пов'язується ще й з назвою язичницького свята, присвяченого богові сонця, яке у праслов'ян мало назву **veselъe* і елементом якого було одруження багатьох пар. Згодом пора одружень відділилася від річного свята, але зберегла свою попередню назву *весілля* в українській та в багатьох інших слов'янських мовах. У свою чергу, прасл. **svatъba* первісно означало «родичання, сватання; домовляння про шлюб»¹¹.

О.Л. Заверюченко підкреслює, що українські весільні номінації молодих з семантикою вищості влади займають одне з провідних місць у лінгвопросторі українського весілля. Від лексеми *князь* у мові українського народного весілля репрезентовані похідні, що свідчать про диференційовану вербалізацію концепту: *князювати, княжити* «бути молодим на весіллі» (*Буду ж бо я в суботоньку княжити, Будут мні бояри служити*), *княжецький коровай* (*На столі перед молодими стояло гільце, під ним два короваї: простий і княжецький, який віддавали молодим, коли вже їхали до молодого*), *княжецький калач* (*Для молодої готували 2 хлібини: калач з діркою посередині і великий княжецький калач – круглий, птичечками манюнькими вкрашений, із гріми: гріші закладали в тряпичку і вкладали в тісто*), *княжатко* (*В новім городі Купалися два бобрі, Прийшов до них староста: – Бобронька-братенька, Купайтеся ж бардзенько..., Бо тут прийде староста, То вас, бобрів, обере І сваненьку прибере. Бо тут прийде княжатко, То вас, бобрів, обере, А Марисеньку прибере*). Наречений – не тільки *князь*, а й *король* (*Ой журилася молода Марисенька У свого батенька: – Що ж я не маю короля Івасенька, Не маю ж я з ким рутяного вінка вити, Немаю ж я з ким в танонько піти*), а наречена – *королівна* (*Чого так, синопьку, сильно плачеш? – Як мні не плакати, коли беру корольовну, Та не свою ровну*). Такі самі титули використовували й в аграрній магії українців: найвродливішу, цнотливу дівчину, котру називали *княгинєю*, й найкращого юнака, щоб вони несли з поля дідуха. Весільне титулування співвіднесене з космологічним кодом українського весілля: *княжатко* порівнюють із *місячком на небі*, *бояри* – зі *звільдочками*, а *княгиня* – із *зоронькою* (*Не сам, не сам місячок на небі: Суть коло него звільдоньки єго, Найближче єго зоронька єго. Не сам, не сам княжатко за столом: Суть коло него бояре єго, Найближче єго княгиня єго; Приснився, мій батенько, сон дивний, Що на небі місяченько у крузі. Буду ж бо я в суботоньку княжити, Будут мні бояри служити, Буду в руках шапочки носити, Буду боярів просити*). *Князів двір* – це місце, звідки починається відлік весілля, рух не тільки *старости* разом зі *сванечкою*, а й рух *місяця* із *ясною зорькою*, тобто небесний двір. Наречений-*княжатко* має ієрархічну владу над іншими учасниками весільного дійства, крім *старости*. *Староста* – це представник Бога, і саме він керує весіллям. *Староста* згаданий перед *княжатком* у наведеному весільному контексті як перша особа, а *княжатко* як його «син», що в усьому слухає «батька». Реконструйовано діахронічну типологію весільного обряду: періоду «захоплення» молодої → взаємного договору про умикання → сватання¹².

Ю.М. Руснак досліджує буковинські весільні номени в контексті діалектної лексики буковинських родинних обрядів. Дослідниця підкреслює, що обрядове слово – це своєрідна пам'ятка духовної культури нації, ключ до знань про його генетичні особливості, психологію та ментальність. Родинна обрядовість реалізує культурні архетипи нації, які зумовлюють дотримання традицій у формі обов'язкових обрядодій, використання символів, пов'язаних із водою, вогнем, рослинами тощо. Для багатьох обрядодій характерні елементи імігативної та

¹¹ Шевченко В.Т. (1998), Походження та семантичний розвиток української лексики, пов'язаної з весіллям: Автореф. дис. ... канд. філол. наук, Інститут мовознавства ім. О.О. Потебні, К., 1998, 17 с.

¹² Заверюченко О.Л., *Українські весільні номінації молодих з семантикою вищості влади*, URL: <http://periodicals.karazin.ua/philology/article/viewFile/6757/6250>

контагіозної магії. Водночас відзначено **спільнослов'янський прошарок весільної лексики** – *весі'л'є, с'вад'ба, моло'дий, моло'да, 'договір, об'зорини, ог'л'адини, 'ладкати, про'ній, пот'русини, д'ружба, с'вашка, с'тароста, 'челад', ві'нок*¹³.

О.А. Жвава відзначає, що ядро номінативних одиниць традиційного весільного обряду складає загальноновживана лексика, і підкреслює, що лексика весільного обряду бере свій початок від доісторичних часів язичництва і впродовж історичного розвитку української мови зазнала відчутних змін, впливів інших мов; багато з найдавніших обрядових назв вийшли з ужитку. На початку ХХІ ст. спостережено тенденцію до втрати як елементів народного весільного обряду, так і назв на позначення низки весільних реалій; до сьогодні добре збережено лише усталені назви в офіційній частині весільної церемонії¹⁴.

Н.О. Петрова, досліджуючи весільний обряд півдня Одещини, указує на збереження української специфіки, незважаючи на наявність лексичних запозичень, зумовлених багатоетнічним середовищем. Іноетнічне оточення не справило істотного впливу на шлюбну обрядовість українців, однак окремі спільні риси все ж були вироблені внаслідок тривалого співжиття різних етносів. Найбільш близькими виявляються в регіоні українські і молдавські весільні обряди. Тоді як українсько-болгарські паралелі у весільному обряді сягають переважно праслов'янського періоду й меншою мірою можуть бути пояснені контактами. У цілому весільна обрядовість українців Одещини у своїй основі є загальноукраїнською. Дослідниця також відзначає зникнення обрядів договору, оглядин та заручин¹⁵.

Висновки. Межі сфери обрядової весільної лексики визначені семантикою та прагматикою обряду й відносно стійкі у своїй традиційній основі. Сюди належить, поряд із обрядовими термінами, терміносполученнями і необрядова лексика – загальноновживана та діалектна, запозичення з інших сфер¹⁶. Однак, як свідчить здійснений вище аналіз мовознавчих досліджень, весільна обрядовість іще потребує подальших лінгвістичних студій в аспекті лексичного втілення (вербалізації) сегменту мовної картини світу, зокрема закономірностей етноспецифічного формування та функціонування такого сегменту в контексті діалектичної єдності внутрішньомовних, зовнішньомовних та позамовних чинників мовного розвитку.

REFERENCES

Bihusiak M.V. Leksika traditsiyinih simeynih obryadiv u gutsulskom govori : Avtoref. dis. ... kand. filol. nauk / M.V. Bigusyak; Prikarpat'skiy universitet im. V. Stefaniaka. – Ivano-Frankivsk, 1997. – 17 s.

Bosik Z.O. Rodinna obryadovist: transformatsiya ta arhetipovi motyvy vesilnoyi obryadovosti Serednoyi Naddniprovschyni / Z.O. Bosik. – K. : NAKKKiM, 2010. – 344 s. [Elektronniy resurs]. – Rezhim dostupu: <http://tur.kosiv.info/tourism-and-culture/282-1-1-ukrajinska-vesilna-obryadovist-jak-predmet-naukovyh-doslidzen.html>

Chayka O.I. Obryadovi nomlnatsiyi vesilnogo tsiklu v ukrayinskiy, angliyskiy i portugalskiy movah: semantika, struktura, funktsionuvannya : Avtoref. dis. ... kand. filol. nauk : 10.02.17 – porivnyalno-istorichne i tipologichne movoznavstvo / O.I. Chayka; Natsionalniy pedagogichniy universitet imeni M.P. Dragomanova. – K., 2008. – 22 s. [Elektronniy resurs]. – Rezhim dostupu: <http://enpuir.npu.edu.ua/bitstream/123456789/419/3/Chaika.pdf>

¹³ Руснак Ю.М. (2010), *Лексика родинних обрядів у буковинському діалекті: автореф. дис. ... канд. філол. наук*, Чернівці, С. 15-16.

¹⁴ Жвава О.А. (2010), *Лексика родинних обрядів подільсько-буковинсько-наддністрянського суміжжя / Ольга Анатоліївна Жвава: автореф. дис. ... канд. філол. наук: 10.02.01 – українська мова; Нац. пед. ун-т ім. М.П. Драгоманова*, С. 7-8.

¹⁵ Петрова Н.О. (2004), *Українська традиційна весільна обрядовість Одещини (20–80-ті рр. ХХ ст.): автореф. дис. ... канд. істор. наук*, Ін-т мистецтвознавства, фольклористики та етнології ім. М.Т. Рильського НАН України, К., 20 с.

¹⁶ Грозовська Н.А. (1999), *Термінологія обрядових дій післявесільного періоду Середньонаддніпряньського регіону*, Вісник Запорізького державного університету: Філологічні науки, № 2, URL: <http://web.znu.edu.ua/erald/issues/archive/articles/1440.pdf>

Drobotenko V.Yu. Leksika simeynih obryadiv u govirkah Donechchini : Avtoref. dis. ... kand. filol. nauk: 10.02.01 – ukrayinska mova / V.Yu. Drobotenko; Donetsk nats. un-t. – Donetsk, 2001. – 23 s.

Grozovska N.A. Terminologiya obryadovih dii pislyavesilnogo periodu Serednonaddnipryanskogo regionu / N.A. Grozovska // Visnyk Zaporizkogo derzhavnogo universitetu: Filologichni nauky. – 1999. – № 2 [Elektronniy resurs]. – Rezhim dostupu: <http://web.znu.edu.ua/herald/issues/archive/articles/1440.pdf>

Gutsulskiy I.P. Lingvistichni ta etnolingvistichni doslidzhennya. – Lviv : Institut ukrayinoznavstva im. I.P. Kryp'yakevicha NAN Ukrayiny, 2000. – S. 125–149.

Hibeba N. Realizatsiya semantichnih ryadiv “vikup” ta “podarunki” u vesilniy leksitsi boykivskih govirok / N.Hibeba // Visnik Priкарпатського національного університету ім. В.Стефаніка. – Серія: Філологія. – Івано-Франківськ: Видавничо-дизайнерський видав. центр, 2007. – V. HV-XVIII. – S. 698-704.

Magritska I.V. Vesilna leksika ukrayinskih shidnoslobozhanskih govirok: Avtoref. dis. ... kand. filol. nauk / I.V. Magritska. – Zaporizhzhya, 2000. – 23 s.

Petrova N.O. Ukrayinska traditsiyna vesilna obryadovist Odeschini (20–80-ti rr. XX st.): avtoref. dis. ... kand. istor. nauk. / N.O. Petrova; In-t mistetstvoznavstva, folkloristiki ta etnologiyi im. M.T. Ril'skogo NAN Ukrayini. – K., 2004. – 20 s.

Potebnya A.A. O mificheskoy znachenii nekotorykh obryadov i poveriy / A.A. Potebnya. – M., 1865. – 310 s.

Romanyuk P.F. Poliske vesilya : obryad i leksika / P.F. Romanyuk // Polissya : mova, kultura, istoriya. – K. : Naukove vidannya, 1996. – S. 110–114.

Rusnak Yu.M. Leksika rodinnykh obryadiv u bukovinskoy diialekti: avtoref. dis. ... kand. filol. nauk / Yu.M. Rusnak. – Chernivtsi, 2010. – 20 s.

Shevchenko V.T. Pohodzhennya ta semantichniy rozvitok ukrayinskoyi leksiki, pov'yazanoyi z vesilyam: Avtoref. dis. ... kand. filol. nauk / V.T. Shevchenko; Institut movoznavstva im. O.O. Potebni. – K., 1998. – 17 s.

Zaveryuschenko O.L. Ukrayinski vesilni nominatsiyi molodih z semantikoyu vischosti vladi / O.L. Zaveryuschenko [Elektronniy resurs]. – Rezhim dostupu: <http://periodicals.karazin.ua/philology/article/viewFile/6757/6250>

Zhvava O.A. Leksika rodinnykh obryadiv podilsko-bukovinsko-naddnistrianskogo sumizhzhya / O.A. Zhvava: avtoref. dis. ... kand. filol. nauk: 10.02.01 – ukrayinska mova; Nats. ped. un-t im. M.P. Dragomanova. – 2010. – 22 s.

Svyshch N. History of Linguistic, Ethnographic and Folklorist Researches the Ukrainian Wedding Rite

The article analyzes the evolution of linguistic directions from the point of view of the theory of scientific paradigms, traces the laws of the history of changes in the linguistic methods of studying the wedding. The language of the wedding action is isomorphic to the ritual, and its stratification to different semantic layers and etymological layers reflects the complex process of diachronic formation of a complex whole. Such chronological heterogeneity and heterogeneity are inherent in any complex sign system – language, music, painting, material culture, and in this plating of time-consuming elements, is the originality, uniqueness of combinations of cultural and linguistic material. However, this is not a mechanical clutch, but a lively, effective, harmonious symbiosis of words, music, actions, objects, human experiences and expectations. The wedding in a traditional society is intended to ensure a stable continuation of the family, while the participants themselves have established themselves in their cultural and linguistic identity through the adherence to traditions. The linguistic and behavioral roles of the participants in the wedding drama give a stereotyped idea of the most general language roles in language etiquette and everyday life. A wedding is a narrative that actualizes cosmogonic scenes both at the verbal and on the promotional level.

Key words: traditional Ukrainian wedding rite, weddings, the language picture of the world, etymology, folklore.